

Från helvetets gap till färlefens budord

15 SVENSKA KISTEBREV

ANTIKVARIAT MATS REHNSTRÖM
BILDBULLETIN 1

www.matsrehnstroem.se | info@rehnstroem.se

DE SÅLDÉS PÅ MARKNADERNA och i boklådor och de sattes ofta på insidan av kistornas lock i allmogehemmen. De tryckta bladen med sina ofta kolorerade träsnitt var inte sällan det enda i bildväg som fanns att tillgå i de svenska torpen och stugorna under 1700- och 1800-talen.

Som företeelse är kistebreven en import från kontinenten och de har en stark koncentration till de södra landskapen. I Stockholm, Göteborg och Malmö kom produktionen visserligen tidigt igång, men under storhetstiden på 1800-talet blev mindre städer som Jönköping centrum för tillverkningen. Nils-Arvid Bringéus, som måste betecknas som auktoriteten på området, uppskattar att det bara i Jönköping från 1800-talets början till 1860 trycktes omkring en miljon blad. ”Det betyder att de fanns i praktiskt taget alla dåtida svenska hem. Kistebrevens betydelse kan knappast överskattas som förmedlare av kulturella mönster och ideologiska värderingar hos svenska folket. De speglar allmogens smak och kom i sin tur att brukas som förlagor både av dalmålare och sydsvenska bonadsmålare.” Trots de enorma upplagorna har bara ett litet fåtal kistebrev överlevt till våra dagar. Boktryckarna var heller inte skyldiga att sända in pliktexemplar till de stora biblioteken och ständigt upptäcks nya, tidigare okända upplagor. Det som är alltför vanligt och vardagligt värdesätts sällan och får ofta skatta åt förgängelsen.

De femton kistebreven i detta nyhetsbrev spänner tidsmässigt över den period då flest blad producerades, även om de två från 1700-talet får anses vara ovanligt tidiga. Ämnesvalen och

motiven varierar, de bibliska historierna domineras, men därutöver kan nämnas trevliga kungaporträtt, skildringar av historiska händelser, hyllningar till den svenska bonden och råd till giftaslystna. De är ofta ålderdomliga till sin prägel och inte sällan kopierades de efter äldre förlagor och har ibland rötter ned i en medeltida bildtradition. Det ligger i sakens natur att skicket varierar. Några har varit fastklistrade påträlock och blivit blekta och nötta, men är så gott som omöjliga att finna i bättre skick, andra ser ut så som de gjorde när de just fått sina färger påstrukna. Alla är de dekorativa och ett stycke svensk kulturhistoria.

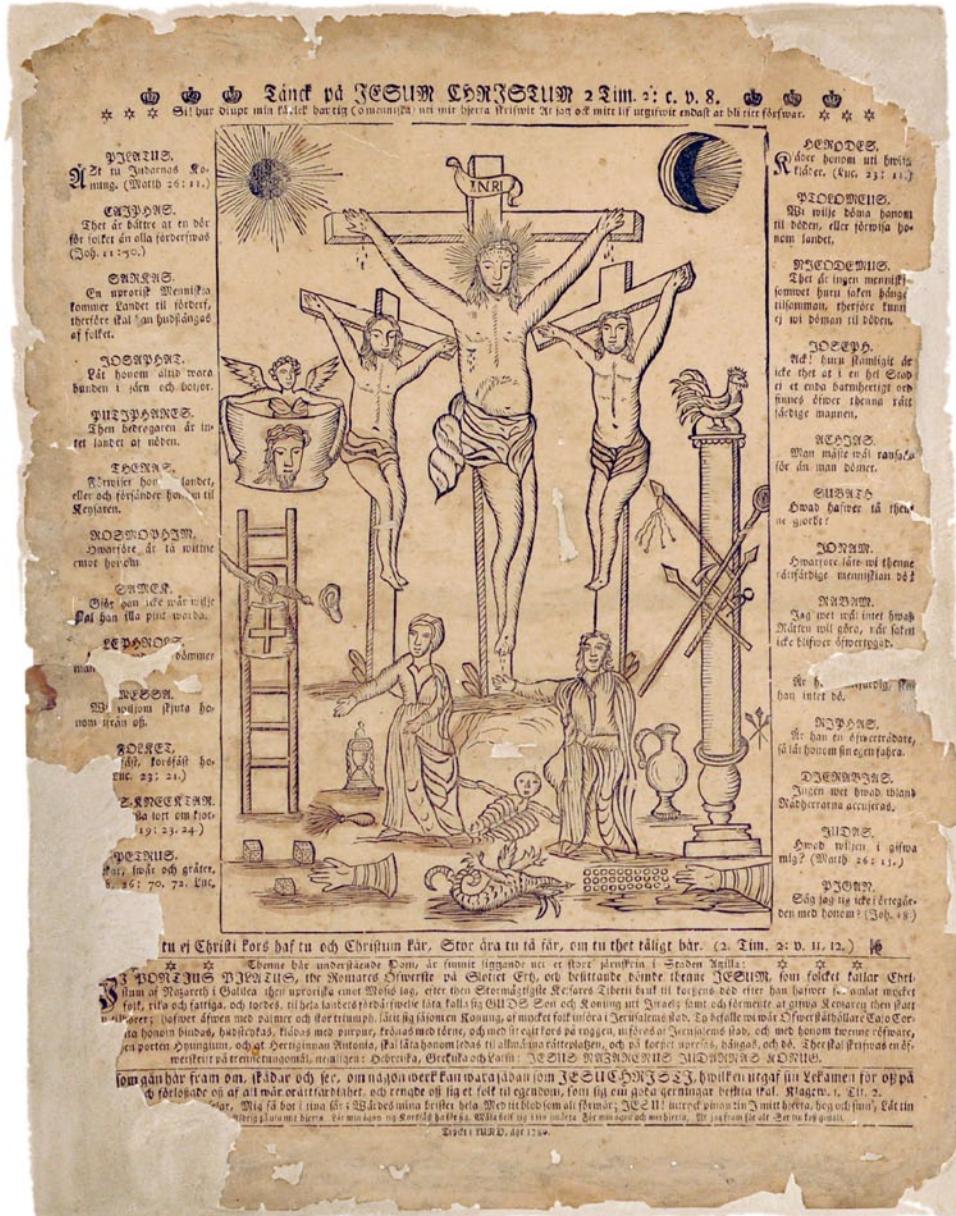
I arbetet med katalogiseringen har i synnerhet Bringéus bibliografier över kistebrev varit ovärderliga och kan varmt rekommenderas för alla som önskar bättre förstå forna tiders bild- och tankevärld.

Sebastian Casinge

Referenser:

- BRINGÉUS, NILS-ARVID, *Bildlore. Studiet av folkliga bildbudskap* (1981).
BRINGÉUS, NILS-ARVID, *Kistebrev tryckta i Jönköping* (1999).
BRINGÉUS, NILS-ARVID, *Kistebrev tryckta i Växjö* (1998).
BRINGÉUS, NILS-ARVID, *Skånska kistebrev* (1995).

Illustrationen av en marknadsförsäljare utbjudande kistebrev är hämtad ur *En liten bilderbok för barn* (1829).

1. Tänk på Jesum Christum 2 Tim. 2:c v. 8. [=rubrik].

Lund, (C. G. Berling), 1780. Ca 42 x 32 cm. Kistebrev i träsnitt med sparsam och enkel samtida kolorering. Uppfodrad på ett nyare vattenrandat papper. Med avsevärda pappers- och vissa textförluster. Det centralt placerade stora träsnittet dock bara med ett par små förluster. På pappret som kistebrevet är uppfordrat på är de saknade partierna infärgade för att överensstämma med kistebrevets färgton.

*3000

Bringéus Skånska kistebrev s. 155–58. Berlingtryck är kända från 1758, 1768, 1779, 1780, 1791, 1796, 1800, 1811, 1813 och utan tryckår. Bringéus visar att motivet går tillbaka på ett kistebrev tryckt i Strängnäs (som i sin tur går tillbaka på tidigare tryckta i Stockholm), men att utförandet avsevärt förbättrats av Berling. Träsnittet avbildar Golgata med Jesus på korset omgiven av de två rövarna. Runt om och nedanför återfinns en rad korsfästelsesymboler: kannan med ättikvin, hammare, hovtång, timglas, ett skelett (Adam), svetteduken, ett avhugget öra, draken, Judas hand och de 30 silvermynten m.fl. Den tryckta texten åtger bl.a. Pontius Pilatus dom över Jesus. På bägge sidor om träsnittet återfinns citat av bibliska gestalter som Herodes, Petrus, Judas m.fl. Originalstocken till kistebrevet är bevarad på Kulturen i Lund.

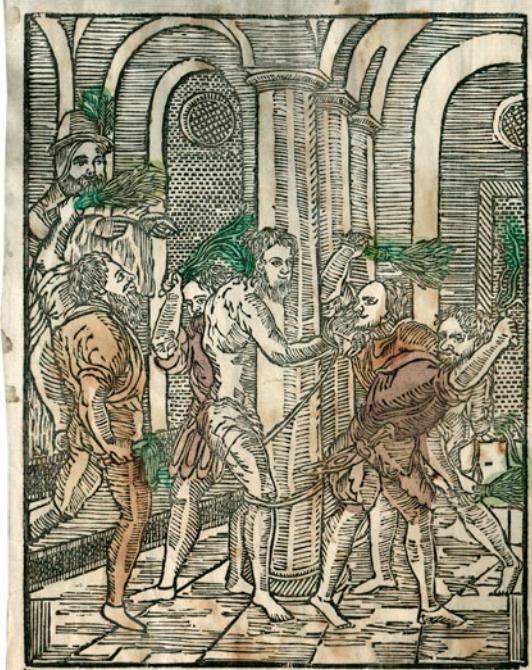
2. *Gustaf III. Sophia Magdalena.* [=rubrik]. Lund, (Berlingska boktryckeriet), 1795. Ca 34 x 41 cm. Kistebrev i träsnitt med enkel samtida handkolorering. Oskuren. Lätt solkad och med några små hål och pappersförluster i marginalen. Mycket fint ex. *10000

Bringéus Skånska kistebrev s. 169–71 vars omslag pryds av detta kistebrev av Gustav III. Tvärark med två motiv: till vänster Gustav III i rock, ordensband och hatt med bl.a. riksvapnet i bakgrunden, till höger hans hustru Sofia Magdalena i galatolett med halsband; en hand sträcker sig ned från en molnsky och håller en lagerkrans över hennes huvud. Nedanför porträtten återfinns kungaparets kortfattade biografier. Kistebrevet trycktes 1772, 1776, 1777, 1782, 1790, 1795, 1800 och okänt år. Bringéus återger Clausens iakttagelse att avbildningarna av Gustav och Sofia Magdalena är kopierade efter danska kistebrev av Fredrik V och Juliane Marie.

3. Jungfru Marie bebodelse eller Jesu mandoms anammelse. Frälsarens Jesu födelse i Betlehem. [=rubrik]. Lund, Berlingska boktryckeriet, 1811. Ca 34 x 39 cm. Kistebrev i träsnitt med spår av enkel samtida handkolorering. Uppfodrad på en enkel pappskiva. Ngt solvig och med flera revor och mindre pappersförluster. *3500

Bringéus Skånska kistebrev s. 132–34. Upplagor är kända från 1757, 1759, 1772, 1780, 1791, 1792, 1795, 1800 och 1811 samt utan tryckår. Till vänster på tvärarket ses Maria sitta vid ett bord med en uppslagen bok framför sig när ängeln räcker henne en blomma med sin högra hand. Ovanför ses en duva, den helige ande. Till höger ses Josef och Maria med det ammande Jesusbarnet i famnen. Intill skimtar krubban, oxen och åsnan, ovanför strålar Betlehemsstjärnan. Bägge träsnitten är kopierade efter danska förlagor av J. R. Thiele. Texten under Maria bebådelse är Thomas Kingos bebådelsepsalm medan texten under Jesu födelse enligt Bringéus är en självständig produkt. Kistebrevet tjänade som förlaga till liknande kistebrev tryckta i Jönköping 1819–56.

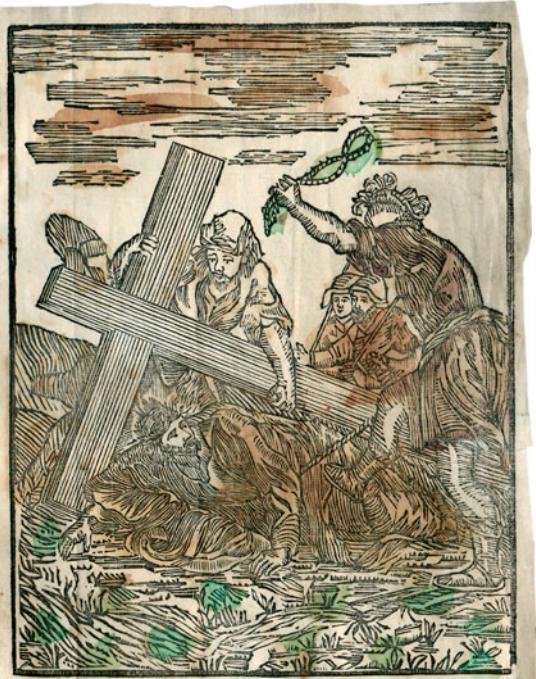

Frälsarens Jesu Christi Hudflängning.

Se! how Jesu mårde idé:
Honan man med grönhet klag,
Hinden röte, Alstrand leg,
Ne! hand den mig full sträcka,
Om den körte! jeg förmåde,
Som fir mig i öden gär.

Tid! Hudflängning han offländes,
Mio min lura, nafna fält,
Måste illast, grobat måta,
Han belägtes, smädes, bådet,
Att jag dra minna må,
Målt jag full för demen åt!

Jönköping, 1818, tryckt i Lundströmska Tryckeriet.

Frälsarens Jesu Christi stupande under Korset.

Hur dy, mensch! att hörta,
Du din hälle mina dig här,
Klara din föndelid med smärtan,
Ta lit den han sättagt här.
Så, som Jesu körte var,
Albrig någent varit här.

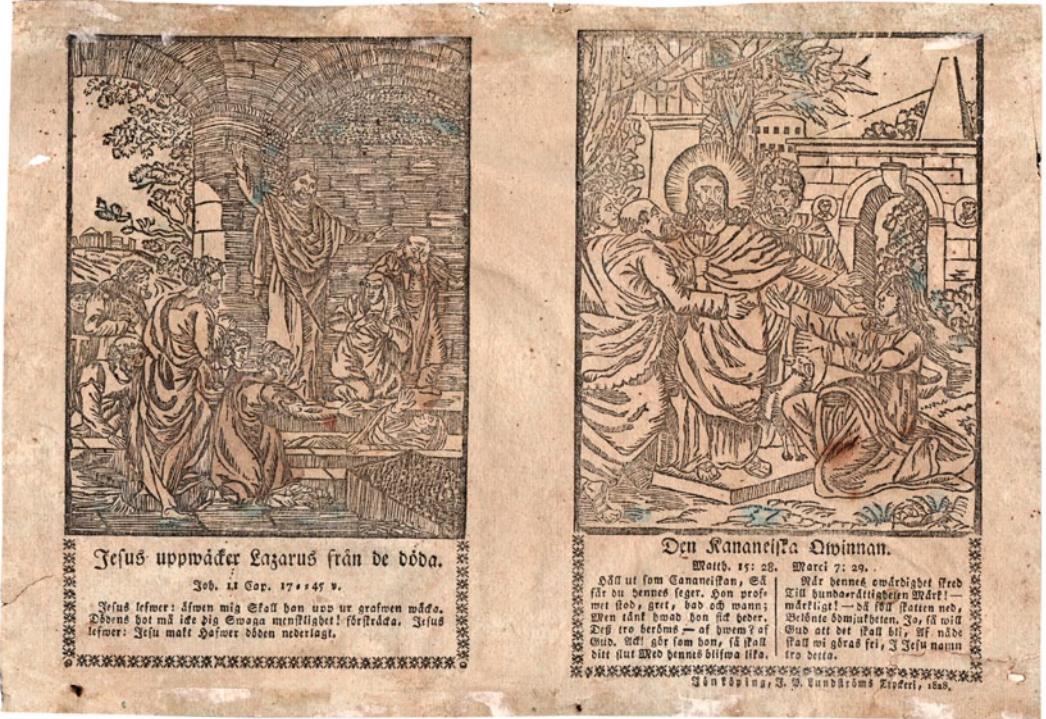
Sändande här, Vår, var tragen,
Att din Frälsare ständig,
Västil ädven rechoben,
Under korset ställt sig.
Ved och vofe, och till mögen,
Dörkent land för hundrat feld.

Jönköping, 1818, tryckt i Lundströmska Tryckeriet.

4. *Frälsarens Jesu Christi hudflängning. Frälsarens Jesu Christi stupande under korset.* [=rubrik]. Jönköping, Lundströmska tryckeriet, 1818. Ca 29 x 37,5 cm. Kistebrev i träsnitt med samtida handkolorering. Ngt solkad och småfläckig. Med diskret förstärkning på baksidan.

*4000

Bringéus Kistebrev tryckta i Jönköping s. 190–93. Tvärarket trycktes även 1833. Till vänster ses Jesus bunden vid en pelare i en sal med valv. Runt frälsaren ses fyra män med riskvästar som piskar honom, en bit därifrån ses ett befäl med en plym i hatten. Till höger ses Kristus liggande på marken med korset över sig. En man rätar upp korset medan en annan svingar ett gissel mot Jesus. Bringéus anger att Kristi hudflängning indirekt kan återgå på ett kopparstick av Lucas van Leiden från 1521.

5. Jesus uppväcker Lazarus från de döda. Den kananeiska qwinnan. [=rubrik]. Jönköping, J. P. Lundströms tryckeri, 1828. Ca 20 x 29 cm. Kistebrev i träschnitt. Ngt solkig och med små hål, en lagad reva nedtill.

*3000

Bringéus Kistebrev tryckta i Jönköping s. 162–63 respektive 128–29. I det vänstra fältet av tvärarket syns en stående Jesus sträcka ut armarna över den liggande Lazarus som räcker upp högra handen och har slagit upp sina ögon. I det högra fältet ses den stående Jesus sträcka ut sin vänstra hand mot en sittande kvinna. "Jesus uppväcker Lazarus" trycktes 1828, 1832, 1833, 1837, 1847, 1848, 1849 och 1850. "Den kananeiska qwinnan" trycktes 1828, 1832, 1833, 1837, 1841, 1847, 1848, 1849 och 1850.

6. Kärleks-balken, eller gyllene reglor för gifta män och hustrur. [=rubrik]. Jönköping, N. E. Lundström, 1834. Ca 32 x 39 cm. Kistebrev i träsnitt med samtida hand-kolorering. Motivet och texten satt inom en stjärndekorerad ram. Delvis med ngt bruntonad fuktrand.

*6000

Bringéus Kistebrev tryckta i Jönköping, s. 350–52. ”Par om par och arm i arm / dansa wi igenom lifwet, / om vår känsla blott är warm / för den wän, wi handen gifwet.” I kistebrevets blickfång avbildas två dansande par på en äng med två musikanter vid deras sida, en som spelar tvärflöjt och en som blåser i lur. På var sida omträsnittet finns ”gyllene reglor” för den gifta mannen respektive kvinnan. Nedtill på bladet återfinns ”De tio budorden för gifta” varav det första lyder: ”Gör ej hwarann’ till gud och till din gudinna, / det är så svårt att sig bedragen finna”. Bringeus uppger att kistebrevet trycktes i Jönköping av N. E. Lundström 1833, 1834 och 1837 samt av J. P. Lundström 1846. Kistebrevet kopierades i Växjö 1836. Bringéus skriver: ”Bladet är inte känt i Danmark, men det finns ett tyskt ettbladstryck ’Goldene Regeln für Männer und Weiber,’ med samma struktur fast med andra bilder. Den tyska texten är även förlaga till den svenska.”

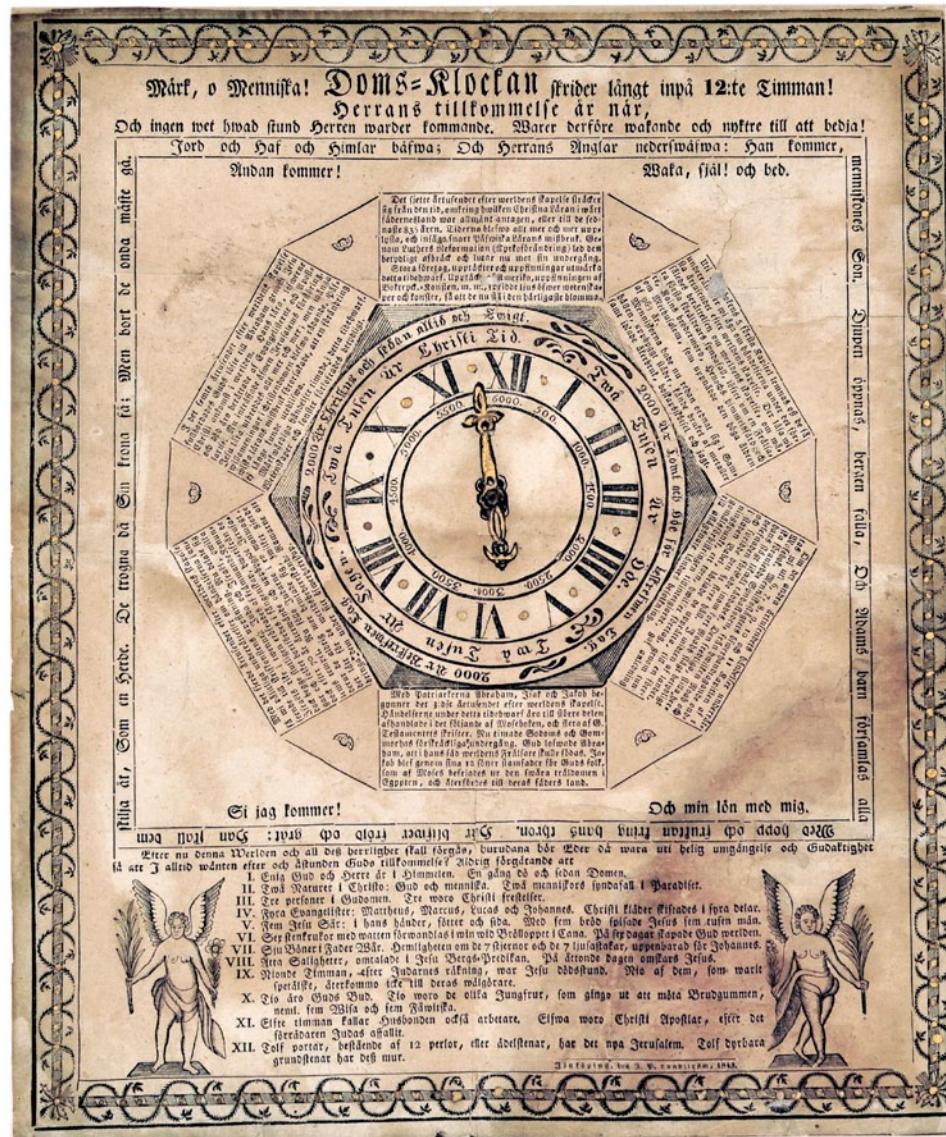
7. Biblisk resekort öfwer den smala och den breda wägen.

[=rubrik]. Lund, Lundbergska boktryckeriet, 1839.

29 x 39 cm. Kistebrev i träsnitt med samtida handkolorering. Motivet och texten satt inom ett ramverk. Lätt bruntonad och ngt naggad. En del små hål efter att ha varit upphängd. Nära skuren nedtill in i impressum. *4500

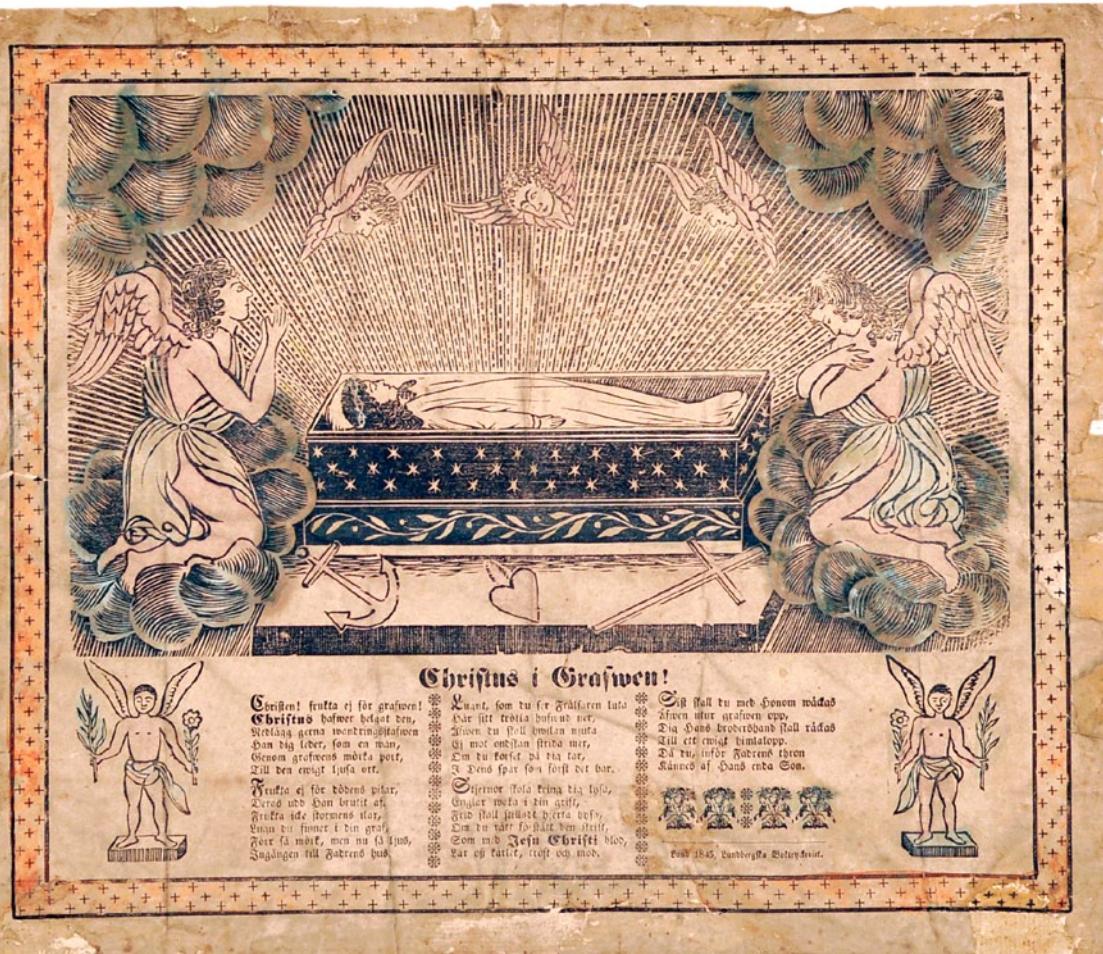
*4500

Bringéus Skånska kistebrev s. 250–52 som nämner upplagor från 1839, 1844 och 1847. Stocken är skuren av T. L. Borup och användes senare av J. R. Thiele. Inom en tryckt ram åskådliggörs två skilda levnadslopp: i det övre fältet löper en smal väg genom en trång port längs en kuperad och törnbevuxen stig. De män som vandrar längs den vägen bär kors på sina krökta ryggar, men belönas vid resans slut med livets krona. Nedtill – och i skarp kontrast – skildras den breda vägen. Den löper genom ett blomstrande landskap där galant klädda männskor ses dansa, uppvakta varandra, skåla och duellera. Man kan notera att till skillnad från på den smala vägen avbildas här även kvinnor, men genomgående som objekt. Texten varnar för följderna av ett lättjefullt liv: ”I dansen blir själen så lätt försoffad / och äran från mön och från yngligen rof-fad” och ”Den som på qwinnan ser med ett okyskt begär / till hordomssynd för gud han redan saker är”. Vid slutet av vandringen väntar djävulen med en eldgaffel i handen och alldeles bakom det står helvetesgapet vidöppet där nakna männskor skymtar bland lågorna i svalget.

8. Märk, o menniska! Doms-klockan skrider långt in på 12:te timman! [=rubrik]. Jönköping, J. P. Lundström, 1843. Ca 39 x 32,5 cm. Kistebrev i träsnitt med samtida guldörgyllning och spår av enkel handkolorering. Motivet och texten satt inom ett ramverk. Delvis ngt missfärgad. Några smårevor och hål lagade med japanpapper. *4000

Bringéus Kistebrev tryckta i Jönköping s. 266–72. Tryckt av N. E. Lundström 1833, 1834, 1835, 1837, 1839, 1841 och 1844 samt med finsk text 1837. Trycktes av J. P. Lundström 1834, 1836, 1843, 1845, 1847, 1848 samt av Björk 1852, 1853 och 1856. I centrum av kistebrevet en urtavla med en visare i mitten som antyder tidens fullbordan. Runt om flera fält med text på temat om tidens slut, herrens återkomst och behovet av bön och bättring. Nedtill flankeras texten av två änglar med blommor och palmlad i händerna. Bringéus skriver: ”Den tidigaste textversionen av Domklockan utgavs av Samuel Norberg i Göteborg och var enligt denne ’Inventerad och sammanskrifwen af Smålandske Gossen Dawid Pehrsson i Swanabo och Willstads socken’”.

9. *Christus i grafwen!* [=rubrik]. Lund, Lundbergska boktryckeriet, 1845. Ca 34 x 41,5 cm. Kistebrev i träsnitt med samtida handkolorering. Motivet och texten satt inom en stjärndekorerad ram. Ganska solkad och med lagade revor och pappersförluster som i äldre tid renoverats på ett fint sätt. Ändå ett charmigt ex.

*3500

Bringéus Skånska kistebrev s. 239–40 som skriver att kistebrevet saknar danska förlagor. Kistebrevet trycktes i Lund 1841, 1844, 1845, 1846 och 1852. Det stora träsnittet domineras av Jesus med törnekrona liggande i en svart kista dekorerad med stjärnor. Vid kistan sitter två bedjande änglar och ovan bland molnen ses änglaansikten med vingar. Vid kistan ligger ankaret, hjärtat och korset. Med en tryckt text som inleds: "Christen! Frukta ej för grafwen!"

10. Dessa heders-kransar tillgagnas hwarje redlig och rätskaffens swensk bonde. [=rubrik]. Jönköping, J. P. Lundström, 1845. Ca 31x37,5 cm. Kistebrev i träsnitt med samtida handkolorering. Med fuktränder. Fint ex. tryckt på blåtonat papper. *4500

Bringéus Kistebrev tryckta i Jönköping s. 376–77. Kistebrevet trycktes av N. P. Lundström 1840, 1842 och 1844, av J. P. Lundström 1845, 1846, 1849, 1850 och 1851, av J. A. Björk 1852, 1853, 1854, 1855 och 1856 samt av Bergman 1860. ”I bildfältets mitt innanför en oval står en bonde med foten på spaden och gräver en åkerlapp, omsluten av två ymnighetshorn ur vilka blomster sticker upp. Ovanför rubriken strålar det allseende gudsögat. Ovalen är inramad av utslagna blomsterkalkar och omges av två vindruvsomkransade obelisker ovanför vilka en basunblåsande ängel svavar” skriver Bringéus.

Den Sudfruktiga Tjenste-Pigan,

Det är:
Andäktiga och fromma Betraktelser öfver
Vår Herres och Frälsares

Sömrifusa Ebande och Odd, till hvilka ett Guds Barn dagligen bör önska sig i alla sina gerningar. Hvilken som häfver detta Blad i sitt Hus och läller sitt Levande drecter, har hafvö öknerfdig välsignelse att vända af Herranom vät Gud. (Skr. i Kap. v. 17-23.)

et war en gång en En-
ske, der var 40 år aldeht allema i den Sa-
maritanska kogen. Denne tænde vid
at hæl, om vi sætten kunde
have en hæl, men vor 50 årlig fælt
dog ud af hælen. Når han kom til
verden, så døde han i Guds hæle. Eng
stil domes ed fast: Hvor ihertil
såd man i verden med en hæle.
En gammel herre døde i dag en Tampa-koge, som midt i sin
lykkes og tilfældighed med en hæle
vængede.

Då gjorde han sig lärdig och gick med Engelen i Staden, och kom i kontakt, dvs. nästan ihop med. Han gick till alt på hemma, och såg hon alltid mera glad och rolig till mod, och talade med hvar man var; sig hemma också lika ordentlig, funnars; han mätte sig invid så de sårbara ting hos henne som hant lämnat med hennes andan och hărighet.

Herr kände vad han hinnat att hon ville säga honom
med hennes hänsyn var; men i begynnelsen ville hon icke
lägga härom det, tillid han drögtigen med tåmelaning utaf
Christi förtroende drogde det sätta vidare, att hem degradera saken med
honom detta, som här nu följer:

1. Må jag få till upp om
jag har dödade dig Glum
och denasat mina vänner,
och heter att han här där
går till demasja mig selv
end och allt end och wan
minna gärningar.

2. Må jag lika på min
mina läder, så blodig så
som du är, och att du
måste med spott & späta
ut i Papagenos armar
genom halsata mina föder.

3. Må jag bider mina gäder till likvad en mig; så

Under jag på dura min Brudgummen Jesu bief till
därhertigens döden med band och stear, att föra mig till
engel salut i himmelen. (Job. 18; 12. Rom. 5; 2.)

5. När jag kommar miti ble det sätter på mitt halsmed, så tänder jag upp, han min enige Kenning Jesu Christus är främ med den brotta. Dommerman, på det han mätte förfogta mig en tätta Justitia i Glads land.

6. När jag binder en tätta om min hals, tänder jag på sedt Blåfärden som min Jesu blodiga läkaren blef legt ut, sedan han var sommurnils blybroschs; drömman blef blodiglöst min gud. Ni Guds och Lambentens god, lättar bekräfta och rega hälsöder, den här Frälsarens rörelse är vacker.

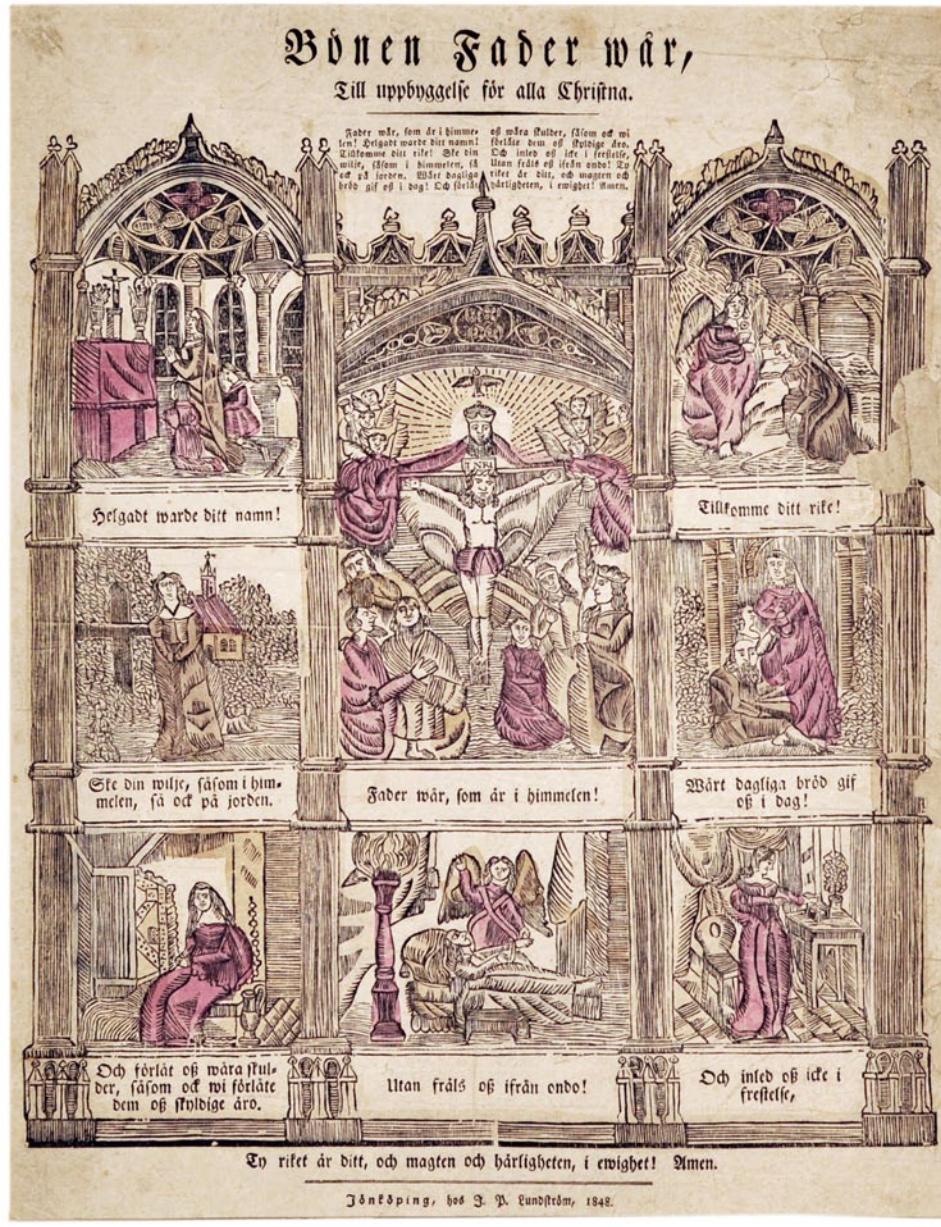
7. När jag till Härens Altare kom, tänke jag upp att Jesu sitt härliga mäktiga döman till hagstommis om sin välgengar, ihåd, ihåd och idé, ej till en förläggning på mina fader frälsare, glada uppländare, himmelen och ett enligt lif.

Allt detta bör en rätt Christen dageligen haftwa uti sina tankar

Kofler etablierte 2 fl. Bank. Wien, 1847. Erste ed. finanziell (als bei Job. V. Lönnecker)

11. Den gudfruktiga tjenste-pigan, det är: andäktiga och fromma betraktelser öfwer vår herres och frälsares Jesu Christij smärtfulla lidande och död [...]. [=rubrik]. Växjö, J. P. Lönnegren, 1847. Ca 42,5 x 33,5 cm. Kistebrev i träsnitt med samtida handkolorering. Oskuret ark. Oklanderligt ex! *3000

Bringéus Kistebrev tryckta i Växjö s. 86–89. De många små träsnytten avbildar en mängd religiösa motiv hämtade ur Lönneborgs förråd av klichéer: en kalk, en brinnande eld, den korsfäste Jesus m.m. Den långa tryckta texten är en berättelse om en eremit som genom en ängels uppenbarelse får se en verlig "guds tjänstepiga", ett moraliskt föredöme för eremiten och alla andra. Bringéus skriver att denna upplaga är den enda kända och att den uppenbarligen tryckts i ett stort antal exemplar.

12. *Bönen Fader vår, till uppbyggelse för alla christna.* [=rubrik]. Jönköping, J. P. Lundström, 1848. Ca 39,5 x 31 cm. Kistebrev i träschnitt med samtida handkolorering. Uppfodrad på kartong och lite nära skuren. Några pappersförluster, bl.a. i övre högra hörnet, som går in i motivet. Tack vare att kistebrevet är uppfodrat framstår dessa pappersförluster som diskreta. *2800

Bringéus Kistebrev tryckta i Jönköping s. 250–51. Kistebrevet trycktes av N. E. Lundström 1838, 1839, 1840, 1841 och 1843, av J. P. Lundström 1847, 1848, 1850 och 1851, av J. A. Björk 1852 och 1856 samt av Bergman 1860. I kistebrevets mitt en större bild av den s.k. Nådastolen, en representation av treenigheten. Gud fader håller fram korset med den korsfäste Jesus och över dem bärge svävar en duva, den helige ande. På sidorna och undertill syns ansikten med änglavingar och frälsta människor varav en med krona och palmlad. Runtom det centrala motivet finns sju mindre träschnitt som illustrerar de sju bönpunkterna i Fader vår. Bringéus menar att förebilden sannolikt är tysk då man där ”framställde de sju sakramenten i ett liknande bildarrangemang med nygotisk inramning”.

13. Jesus Christus, werldens frälsare. [=rubrik]. Jönköping, J. A. Björk, 1852. Ca 41,5 x 31,5 cm. Kistebrev i träsnitt med samtida handkolorering. Motivet och texten satt inom ett ramverk. Ngt solkad och med mindre spår av fuktskador. Med flera samtida välgjorda lagningar av revor och pappersförluster vilka skadat ramverket, men som renoverats fint i gammal tid. Ändå ett charmigt ex.

*4500

Bringéus Kistebrev tryckta i Jönköping s. 256–57. Trycktes i Jönköping 1840, 1843, 1844, 1847, 1849, 1850, 1852, 1853, 1855, 1856 och utan tryckår. Det stora träsnittet domineras av den välsignande Jesus med världsäpplet och korset i vänster hand. I bakgrunden syns tolv änglaansikten med vingar. Den tryckta texten nedtill är hämtad ur *Svenska psalmboken* 1819, n:o 127, vers 1–4, ”Jesum haf i ständigt minne” och skriven av F. M. Franzén. Motivet med den välsignande Kristus har mycket gamla anor.

14. *Gustaf Wasa hos Anders Pehrson i Rankhyttan*. [=rubrik].
Jönköping, J. A. Björk & comp., 1856. Ca 44 x 34 cm.
Kistebrev i träsnitt med samtidiga handkoloreringar. Motivet och texten inom ett ramverk. Oskuren. Några nagg och minimala hål efter att ha varit upphängd.
Lagning i övre hörnet in i ramverket. *4000

Bringéus Kistebrev tryckta i Jönköping s. 288–91. Kistebrevet trycktes av Björk 1853, 1854, 1855 och 1856 samt av Bergman 1860. På det stora träsnittet syns en man i allmogekläder med klumpslaga på väg in i en loge. Därutöver några andra personer och i bakgrunden skymtar kyrkan och klockstapeln i Mora. Motivet bygger på sägnen om Gustav Vasas vistelse i Dalarna vintern 1520–21 där han förklädd lär ha uppehållit sig i Rankhyttan hos sin gamla studiekamrat Anders Persson. Ladan där den blivande kungen tröskat inköptes av staten 1667 och förvaltas idag av Statens fastighetsverk. Bringéus skriver: ”Motivet ingår bland de fresker, som J. G. Sandberg utförde 1833–38 i Uppsala domkyrka. [...] Motivet ingår även som nr 45 i ’Förteckning å kolorerade bilderark, som finnas till salu i Stockholm hos P. A. Hulberg, Bazaren å Norrbro’, utgiven 1851. Detta torde vara den direkta förlagan till kistebrevet.”

15. *Utsigt af en del af Stockholms stad och kongl. slottet, från Gustaf Adolfs torg och Norrbro.* [=rubrik]. Jönköping, J. A. Björk & comp., 1856. Ca 35 x 42 cm. Kistebrev i träsnitt med samtida handkolorering. Motivet och texten satt inom ett ramverk. Oskuret ark uppfodrat på kartong. Obetydligt solkig. *4000

Bringéus Kistebrev tryckta i Jönköping s. 336–37. Tryckt av J. P. Lundström 1829, 1831, 1833, 1848 och 1850 samt tro-ligen även 1846. J. A. Björk tryckte bladet 1852, 1855 och 1856. Träsnittet är i vissa av upplagorna signerat av A. F. Gylling, dock ej denna. Träsnidaren Anders Fredrik Gyl-ling (1809–34) kom 1824 som lärling till J. P. Lundström och utförde en rad kistebrev 1829–31, ”det sista i serien en Stockholmsbild efter Martins kända akvatintgravyr av Norrbro och slottet. Andra av sina träsnitt skar han troligen efter egna teckningar” enligt ”Svenskt konstnärs-lexikon”. Panoramabild från Gustav Adolfs torg i riktning mot slottet och Gamla stan. På strömmen är flera segelfar-tyg förtöjda och på torget ses ett folkliv med bl.a. en husar till häst, en skärslipare, en bonde med sin kärra etc. Med en förklarande text nedtill som berättar slottets tillkomst-historia och beskriver omkringliggande arkitektur i och kring slottet och Gustav Adolfs torg.